

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 11Co/24/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7115231731
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 10. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jarmila Čabaiová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2025:7115231731.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jarmily Čabaiovej a sudkýň JUDr. Adriany Murínovej a Mgr. Angeliky Sopoligovej v spore žalobcov: 1/ A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXX/X, D., 2/ E. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. XXX/X, D. a 3/ F. G. H., nar. X.XX.XXXX, bytom D. XXX/X, D. (dedičia pôvodnej žalobkyne I. B., nar. XX.XX.XXXX, zomrelej dňa XX.XX.XXXX), proti žalovaným: 1/ B. J. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom K. XXXX/XX, D., zast. JUDr. Katarínou Adamovskou, advokátkou so sídlom Košice, Žižkova 6, 2/ L. C., nar. X.X.XXXX, bytom H. XXXX/XX, K. a 3/ D. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom M. XX/XX, E. N. (žalovaní v 2. a 3. rade sú dedičmi pôvodne žalovaného v 2. rade L. C., nar. XX.XX.XXXX, zomreleho dňa XX.XX.XXXX), o určenie neplatnosti závetu, o odvolaní pôvodnej žalobkyne I. B. proti rozsudku 19C/477/2015-765 zo dňa 11.9.2023 Mestského súdu Košice

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.

Priznáva žalovaným v 1. až 3. rade nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti žalobcom v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Mestský súd Košice (ďalej „súd prvej inštancie“ alebo len „súd“) rozsudkom označeným v záhlaví žalobu zamietol (I.), žalobkyňu nezaviazal na zaplatenie náhrady trov štátu (II.) a žalovaným priznal voči žalobkyňi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (III.).

2. Rozhodol tak o žalobe, ktorou sa žalobkyňa I. B. domáhala určenia neplatnosti závetu zo dňa 1.5.1997 spísaného neb. D. O., H. C., nar. XX.XX.XXXX, zomr. dňa XX.XX.XXXX, na tom skutkovom základe, že je zákonnou dedičkou (neterou) poručiťky D. O., ktorá zomrela ako vdova, bezdetná, pričom za svojho života dňa 1.5.1997 mala vlastnou rukou spísať závet v slovenskom jazyku, ktorým ustanovila za dedičku celého svojho majetku žalovanú v 1. rade (dcéru žalovaného v 2. rade) a žalovaný v 2. rade je bratom žalobkyne. Žalobkyňa namietala platnosť závetu spísaného v slovenskom jazyku s odôvodením, že poručiťka bola maďarskej národnosti, slovenský jazyk neovládala slovom ani písmom, slovensky nerozprávala ani čiastočne, ovládala len niekoľko jednotlivých slov, navštevovala výlučne maďarské školy a študovala na vysokej škole v Budapešti, preto podľa názoru žalobkyne je závet neplatný v zmysle § 476a Občianskeho zákonníka z dôvodu, že nebol napísaný a ani podpísaný vlastnou rukou závetcu, vzhľadom na neznalosť slovenského jazyka poručiťka nebola schopná ani opísať predložený slovenský text a keby sa tak stalo, nerozumela by jeho obsahu. Podľa žalobkyne závet je navyše neplatný v zmysle § 39 OZ z dôvodu, že odporuje zákonu, pričom uviedla, že relatívnu neplatnosť závetu namietala v dedičskom konaní. Taktiež poukázala na svoj veľmi dobrý vzťah s poručiťkou (sestrou jej otca), ktorej bola nápomocná počas celého života a v čase jej choroby, navštevovala ju a vo všetkom jej pomáhala, ktorá o zriadení závetu sa jej nikdy nezmienila a o jeho existencii sa žalobkyňa dozvedela až v dedičskom konaní. Naliehavý právny záujem na požadovanom určení odôvodnila svojim neistým

právnym postavením, nakoľko nemôže zdediť celý svoj zákonný podiel, ktorý by jej ako plnoletej dedičke v prípade neexistencie závetu patril v zmysle § 479 Občianskeho zákonníka.

3. Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa ustanovení § 476 ods. 1 a § 476a, § 479 a § 480 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) a po vyhodnotení vykonaných dôkazov dospel k záveru, že závet zo dňa 1.5.1997 je platným právnym úkonom, ktorý urobila poručiiteľka D. O., H. C. slobodne, vážne, určito a zrozumiteľne, s plným vedomím jeho významu a následkov poukazujúc na to, že žalobkyňa napriek vykonanému rozsiahlemu dokazovaniu neuniesla v konaní dôkazné bremeno ohľadom absencie slobodnej a vážnej vôle poručiiteľky a ani o tvrdení existencie neskoršieho platného závetu (z roku 2011), ktorým by bol (mal byť) napadnutý závet zrušený. Vykonaným dokazovaním mal preukázané, že závet zo dňa 1.5.1997 bol spísaný zákonným spôsobom a podpísaný vlastnou rukou poručiiteľky D. O., H. C., keďže pravosť textu a podpisu poručiiteľky na závete bola potvrdená dvoma znalcami z odboru písmoznalectva (P. F. Q. a P. P. R. O.), a preto súd prvej inštancie o pravosti závetu z pohľadu osoby, ktorá text napísala a podpísala, nemal žiadne pochybnosti. V kontexte tvrdení žalobkyne o absolútnej neplatnosti závetu z dôvodu, že poručiiteľka neovládala slovenský jazyk a nemohla porozumieť významu a účelu textu závetu, súd poukázal na to, že vykonal rozsiahle dokazovanie (ohľadom skutočnosti, či poručiiteľka vzhľadom na svoju maďarskú národnosť bola schopná pochopiť význam slovenského textu) výsluchom mnohých svedkov, z ktorých viacerí nestranní svedkovia potvrdili, že poručiiteľka ovládala slovenský jazyk na dostatočnej úrovni pre pochopenie významu obsahu textu v slovenskom jazyku, o čom boli v konaní predložené aj listiny spísané v slovenskom jazyku a podpísané poručiiteľkou. K tvrdeniam niektorých svedkov, že nepočuli poručiiteľku hovoriť slovensky, súd uviedol, že táto okolnosť nevylučuje jej znalosť slovenského jazyka, keďže poručiiteľke bola bližšia komunikácia v maďarskom jazyku, a preto s osobami, ktoré ovládali maďarský jazyk, komunikovala po maďarsky. Vzhľadom na dostatočné skutkové zistenia preukázané z výpovedí svedkov týkajúce sa znalosti slovenského jazyka poručiiteľkou na dostatočnej úrovni, súd nepovažoval za potrebné vykonať žalovanými predložený dôkaz nahrávkou relácií (na USB kľúči), v ktorých vystupovala poručiiteľka. Rovnako zamietol aj návrh žalobkyne na dotazovanie Jazykovedného ústavu Slovenskej akadémie vied za účelom „posúdenia schopnosti osoby maďarskej národnosti spísať v slovenskom jazyku súvislý text“, nakoľko závery takého dôkazu podľa názoru súdu by boli len v teoretickej rovine, bez zohľadnenia konkrétnych skutkových okolností sporu, keďže jazykovedný ústav SAV nie je schopný posúdiť vôľovú zložku vedomia konkrétnej osoby v čase spísania závetu. Taktiež tento dôkaz súd považoval za nadbytočný vzhľadom na to, že vykonaným dokazovaním výpoveďami svedkov a závermi znaleckých posudkov bolo jednoznačne preukázané, že poručiiteľka D. O., H. C., ovládala slovenský jazyk na dostatočnej úrovni a tomuto rozumela, keďže prevažnú časť svojho života žila na Slovensku, čítala knihy v slovenskom jazyku a komunikovala slovensky so svojim okolím, ako aj vo svojej práci, ktorú vykonávala. Žalobkyňa neuniesla dôkazné bremeno ani ohľadne absencie slobodnej a vážnej vôle poručiiteľky a práve naopak, z vykonaného dokazovania vyplynulo, že poručiiteľka za svojho života sa aj pred svedkami vyjadrovala o svojom zámere prenechať svoj majetok žalovanej v 1. rade, ktorá spolu so svojim otcom (žalovaným v 2. rade) poručiiteľke do konca jej života poskytovali pomoc a podporu. Súd prvej inštancie vykonaným dokazovaním nemal preukázané ani tvrdenie žalobkyne, že sporný závet poručiiteľky bol zrušený neskorším závetom spísaným v roku 2011, existencia ktorého nebola v konaní preukázaná. Z vyjadrenia notárky A. L. D. zo dňa 30.6.2021 vyplynulo, že v roku 2011 overovala pravosť podpisu D. O., H. C. na listine označenej ako závet, avšak nakoľko notár pri overovaní podpisu listinu neuchováva, neposudzuje jej obsah ani platnosť listiny, súd prvej inštancie mal za to, že toto skutkové zistenie nie je spôsobilé v zmysle § 480 ods. 1 OZ privodiť účinky zrušenia závetu zo dňa 1.5.1997, ktorého pravosť a platnosť bola v konaní preukázaná. Žalobkyňa teda neuniesla v konaní dôkazné bremeno v tomto smere, keďže nepreukázala existenciu a obsah neskoršieho platného závetu, ktorým by bol sporný závet zo dňa 1.5.1997 zrušený. Napokon sa súd zaoberal aj skutočnosťou, či závet poručiiteľky zo dňa 1.5.1997 nie je relatívne neplatný, vzhľadom na tvrdenie žalobkyne v podanej žalobe, že relatívnu neplatnosť namietala už v dedičskom konaní a že z dôvodu existencie závetu nemôže zdediť svoj zákonný podiel, ktorý by jej ako plnoletej dedičke zo zákona patril v zmysle § 479 OZ. Poukázal na to, že ust. § 479 OZ stanovuje ochranu tzv. neopomenuteľného dediča, za ktorého zákon považuje len potomkov poručiiteľa, t.j. deti poručiiteľa a ak sa niektorý z nich nedožil smrti poručiiteľa, jeho deti (vnuci poručiiteľa). Nakoľko žalobkyňa ako neter poručiiteľky síce je zákonnou dedičkou poručiiteľky, ale nie je jej potomkom (dcérou ani vnučkou poručiiteľky), nesvedčí jej teda postavenie neopomenuteľnej dedičky, ktorej by napriek existencii závetu mala patriť 1 zákonného podielu, a preto súd nemohol rozhodnúť o relatívnej neplatnosti závetu poručiiteľky zo dňa 1.5.1997. O nároku strán na náhradu trov konania rozhodol podľa ust. § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku (ďalej

len „CSP“) a nakoľko žalobkyňa nemala v konaní úspech, priznal žalovaným nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Neúspešnej žalobkyni súd neuložil povinnosť nahradiť trovy štátu, nakoľko bola v konaní oslobodená od platenia súdnych poplatkov.

4. Proti výrokom I. a III. rozsudku podala v zákonnej lehote odvolanie pôvodná žalobkyňa I. B. (ďalej tiež len „odvolateľka“) z odvolacích dôvodov podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b), e), f) a h) CS. V odvolaní vytýkala v prvom rade nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozsudku, z ktorého nie je zrejmé, prečo súd prihliadol len na niektoré svedecké výpovede o tom, že poručiiteľka ovládala slovenský jazyk v potrebnej kvalite a iné dôkazy ani len nespomenul. Taktiež namietala, že súd prvej inštancie bez akéhokoľvek odôvodnenia nevykonal dôkaz o úrovni znalosti slovenského jazyka poručiiteľky zvukovým záznamom - nahrávkou relácie pre slovenský rozhlas, predložený na USB kľúči, ktorý jediný dôkaz by bez akýchkoľvek pochybností, bez ohľadu na subjektívne tvrdenia svedkov, poskytol súdu presný obraz o úrovni znalosti slovenského jazyka poručiiteľkou slovom. Práve tento dôkaz podľa názoru odvolateľky vypovedá o tom, že poručiiteľka ani slovom neovládala slovenský jazyk, nie to písmom. Rovnako namietala nevykonanie navrhovaného dôkazu dotazom na Jazykovedný ústav Slovenskej akadémie vied, aby sa objektívne vyjadril k otázke znalosti a schopnosti človeka, ktorý nemá žiadne vzdelanie v slovenskom jazyku, väčšinou hovorí po maďarsky, bezchybne a samostatne napísať slovenský text – závet. Tento dôkaz odvolateľka považovala za kľúčový a objektívny, ktorý bez ohľadu na subjektívne tvrdenia vypočutých svedkov by zodpovedal otázku, či poručiiteľka mohla napísať v bezchybnej slovenčine listinu - závet zo dňa 1.5.1997. Podľa odvolateľky z vykonaného dokazovania nie je zrejmá ani úroveň znalosti slovenského jazyka písmom u poručiiteľky a súd taktiež nezodpovedal, na čo bola poručiiteľke pri spisovaní úradných dokumentov v slovenskom jazyku potrebná pomoc tretej osoby. Spochybnila aj existenciu slobodnej a vážnej vôle poručiiteľky v čase spisania závetu, nakoľko bola ovplyvňovaná najmä žalovaným v 2. rade, ktorý predal jej byt a nastahoval ju do suterénneho podnájmu, kde poručiiteľka aj zomrela. Finančné prostriedky za predaj bytu si pôvodní žalovaní v 1. a 2. rade ponechali pre svoju potrebu, rozpredali aj hnutel'né veci poručiiteľky, ponechali si zlaté predmety, obrazy a iný cenný majetok, ktorý následne aj čiastočne speňažili; ich správanie podľa odvolateľky vykazuje známky hyenizmu. Trvala na tom, že poručiiteľka opísala jej predložený text, ktorému nerozumela, pričom vzhľadom na správanie žalovaných sa ďalší závet, resp. dva záveti spísané v neskoršom období nenašli, ktoré pravdepodobne zničil žalovaný v 2. rade, pretože neboli v jeho prospech. Taktiež vytýkala súdu, že sa vôbec nezaoberal a v napadnutom rozsudku nezodpovedal otázku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení v zmysle § 137 písm. c) CSP a aj z tohto dôvodu považovala napadnutý rozsudok za predčasný a vadný.

5. K podanému odvolaniu pripojila odvolateľka svoje stanovisko k súdnej veci, v ktorom absolútne nesúhlasila s rozhodnutím súdu prvej inštancie, považujúc ho za nespravodlivé s poukazom na to, že žalovaní poručiiteľku pripravili o byt a nastahovali ju do podnájmu do pivničného bytu, kde aj zomrela, spáchali podvody nielen na rodine, opakovane vyberali pôžičky, ktoré nevedeli splácať, pričom žalovaná v 2. rade robila finančné podvody aj v práci. Záverom odvolateľka uviedla, že morálne nemôže dovoliť, aby z dedičstva po jej urodzených predkoch, na základe falošnej závete profitovala žalovaná, ktorá ani nie je biologickou dcérou jej brata L. C..

6. Žalovaná v 1. rade a pôvodne žalovaný v 2. rade L. C. vo vyjadrení k odvolaniu odvolateľky jej tvrdenia považovali za nedôvodné, účelové a nepodložené, ktoré vykonaným dokazovaním boli vyvrátené, resp. významne spochybnené. K nevykonaniu nimi predloženého dôkazu zvukovým záznamom relácie vysielanej v Slovenskom rozhlase uviedli, že tento dôkaz svojim obsahom nijako nenasvedčuje tvrdeniam žalobkyne, práve naopak, potvrdzuje schopnosť alebohej D. O. komunikovať plynulo v slovenskom jazyku na dostatočnej úrovni, a preto poukazovanie na nevykonanie tohto dôkazu zo strany odvolateľky považovali za absurdné. Nevykonanie dôkazu „dotazom“ na Jazykovedný ústav SAV o schopnosti poručiiteľky napísať bezchybne závet v slovenskom jazyku, je správnym rozhodnutím súdu jednak z pohľadu hospodárnosti konania a jednak z dôvodu, že išlo o evidentnú snahu žalobkyne naťahovať čas a oddialiť rozhodnutie sporu. Podľa žalovaných napadnutý rozsudok je vecne správny, dostatočne odôvodnený a zrozumiteľný, a preto ho navrhli potvrdiť v celom rozsahu.

7. Žalovaní v 2. a 3. rade, s ktorými odvolací súd konal ako s právnymi nástupcami zomrelého pôvodne žalovaného v 2. rade L. C., sa k odvolaniu odvolateľky I. B., nar. XX.XX.XXXX, nevyjadrili.

8. Odvolateľka v odvolacej replike zotrvala na podanom odvolaní a jeho obsahu. Nevykonanie dôkazu prehratím zvukovej nahrávky Slovenského rozhlasu s hlasom poručiťky neb. D. O. označila za kardinálnu chybu vedeného konania, nakoľko práve tento dôkaz dáva odpoveď na otázku, na akej úrovni ovládala poručiťka slovenský jazyk slovom a následne aj písmom. Zo zvukového záznamu je zrejmy jej nespisovný spôsob vyjadrovania v slovenskom jazyku, slabý verbálny prejav aj slovná zásoba, keď poručiťka nepoznala výrazy a jednotlivé slová na vyjadrenie svojich myšlienok. Podľa odvolateľky vzhľadom na nízku úroveň schopnosti slovného prejavu poručiťky v slovenskom jazyku je možné nad každú pochybnosť predpokladať, že jej schopnosti vyjadrovania v písomnom prejave v slovenskom jazyku boli ešte chabejšie a menšie. Považovala preto za úplne vylúčené, aby poručiťka mohla sama slobodne napísať slovenský text s názvom závet, ktorý má správnu stavbu vety v slovenskom jazyku a je bez akýchkoľvek štylistických a gramatických chýb, aký nie je schopná napísať osoba neovládajúca slovenský jazyk písmom. Zastávala názor, že na túto otázku by jednoznačne odpovedal Jazykovedný ústav SAV, ktorý disponuje odborníkmi na posúdenie úrovne znalosti slovenského jazyka poručiťkou a odpovedal by aj na otázku, či poručiťka bola schopná napísať slovenský text s názvom závet. Nakoľko súd prvej inštancie ani tento dôkaz nevykonal, jeho záver, že poručiťka ovládala slovenský jazyk na dostatočnej úrovni, považovala odvolateľka za laický záver konajúceho sudcu bez akejkoľvek odbornej podpory a dokonca aj bez podpory ostatných vykonaných dôkazov.

9. Žalovaní na odvoláciu repliku odvolateľky nereagovali.

10. Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 CSP) a oprávnenou osobou (§§ 359 až 361 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné (§§ 355 až 358 CSP), prejednal odvolanie bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 a contrario CSP), v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 CSP a z hľadísk uplatnených odvolacích dôvodov podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b), e), f) a h) CSP, s prihliadnutím na vady, ktoré sa týkajú procesných podmienok konania v zmysle § 380 ods. 2 CSP, pričom na strane zomrelých účastníkov žalobkyne I. B., nar. XX.X.XXXX (zomr. dňa XX.X.XXXX) a žalovaného v 2. rade L. C., nar. XX.X.XXXX (zomr. dňa XX.X.XXXX) pokračoval v odvolacom konaní s ich dedičmi ako právnymi nástupcami (uznesenie 11Co/24/2024-829 zo dňa 29.1.2025) a dospel k záveru, že podané odvolanie nie je dôvodné a napadnutý rozsudok je vecne správny, a preto ho odvolací súd postupom podľa ust. § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdil.

11. Rozsudok odvolacieho súdu bol verejne vyhlásený dňa 29.10.2025 o 10:05 hod. na Krajskom súde v Košiciach, po predchádzajúcom oznámení miesta a času tohto procesného úkonu na úradnej tabuli a webovej stránke krajského súdu, pri zachovaní lehoty podľa ust. § 219 ods. 3 CSP.

12. Odvolateľka uplatnila v podanom odvolaní odvolacie dôvody podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b), e), f) a h) CSP.

13. Odvolací dôvod podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b) CSP je naplnený vtedy, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Obsah práva na spravodlivý proces je pomerne široký a medzi jeho zložky možno zaradiť predovšetkým právo na prístup k súdu, právo na súd zriadený zákonom, právo na nezávislý a nestranný súd, právo na zákonného sudcu, právo na prejednanie sporu v primeranej lehote, právo na riadne poučenie o procesných právach a povinnostiach, právo byť vypočutý a navrhovať dôkazy a vyjadrovať sa k nim, konkradiktórnosť konania, rovnosť zbraní, zákaz prekvapivých rozhodnutí, zákaz ľubovôle, právo na vysporiadanie sa so všetkými relevantnými skutočnosťami zo strany súdu, právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia, či právo na jeho preskúmanie.

14. Podstata odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. e) CSP spočíva v neúplnosti skutkových zistení pre nevykonanie navrhnutých dôkazov a elementárnymi predpokladmi naplnenia tohto odvolacieho dôvodu je, aby v konaní pred súdom prvej inštancie bol navrhnutý dôkaz, ktorý podľa odvolacej námietky nebol pre náležité (úplné) zistenie skutkového stavu vykonaný a zároveň, aby skutočnosť, ktorá má byť týmto dôkazom objektivizovaná, bola pre rozhodnutie významná. Pritom vyhodnotenie potenciálnej relevancie navrhovaného dôkazu, ako aj prípustnosti a potreby jeho vykonania, je úlohou a doménou súdu. Súd jednoznačne pochybil, ak zamietne návrh na vykonanie dôkazu, ktorý je spôsobilý priniesť ďalšie relevantné skutkové zistenia a ktorého vykonanie je prípustné, pretože takýmto postupom sťažuje dôkaznú pozíciu strany sporu, čo môže nespravodlivo rezultovať v

neunesení jej dôkazného bremena a neodôvodnene sa vzdáva od želanej a možnej miery zistenia skutkového stavu. Na druhej strane, súdu nemožno klásť za vinu nevykonanie dôkazu z dôvodu nezloženia predavku na trovy dôkazu (§ 253 CSP).

15. Odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. f) CSP sa týka chyby v zisťovaní skutkového stavu veci súdom spočívajúcej v tom, že skutkové zistenie, ktoré bolo podkladom pre jeho rozhodnutie je nesprávne v tom zmysle, že nemá oporu vo vykonanom dokazovaní, pričom medzi chybami skutkového zistenia a chybami právneho posúdenia je úzka vzájomná súvislosť, keďže príčinou nesprávnych (v zmysle nedostatočných) skutkových zistení môže byť chybný právny názor, v dôsledku ktorého súd zisťoval iné skutočnosti, príp. zisteným skutočnostiam prisudzoval iný právny význam. Skutkové zistenie nezodpovedá vykonaným dôkazom, ak výsledok hodnotenia dôkazov nie je v súlade s ust. § 191 ods. 1 CSP (dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pričom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo), a to vzhľadom na to, že súd buď vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov strán sporu nevyplývali, ani inak nevyšli počas konania najavo, alebo opomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané alebo vyšli počas konania najavo. Nesprávne sú i také skutkové zistenia, ktoré sú založené na chybnom hodnotení dôkazov. Ide o situáciu, keď je logický rozpor v hodnotení dôkazov (v úsudku medzi porovnávanými skutočnosťami), príp. poznatkov, ktoré vyplývajú z prednesov strán sporu alebo, ktoré vyšli najavo inak, z hľadiska závažnosti (dôležitosti), zákonnosti, pravdivosti, event. vierohodnosti alebo, keď výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedá tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z ust. § 185 až § 211 CSP. Pri hodnotení dôkazov je potrebné zohľadniť aj iné okolnosti ako sú vzájomná nadväznosť, súlad alebo rozpor medzi skutočnosťami, ktoré z vykonaného dôkazu vyplývajú a pod. Skutkové zistenie ako výsledok hodnotenia dôkazov nemôže byť zásadne správne, ak hodnotenie dôkazov súdom nezodpovedá zásadám vyplývajúcim z ust. § 191 ods. 1 CSP, lebo hodnotil každý dôkaz len jednotlivo a nie (aj) v ich vzájomnej súvislosti. Skutkové zistenie nie je správne ani vtedy, ak medzi vykonaným dôkazom (jeho obsahom) a z neho vyvozeným (čiastkovým) skutkovým záverom, je zrejmy nesúlad.

16. K odvolaciemu dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP odvolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery o právach a povinnostiach strán.

17. Po preskúmaní napadnutého rozsudku a predchádzajúceho procesného postupu súdu prvej inštancie v rozsahu odvolacích námietok odvolateľky odvolací súd dospel k záveru, že uplatnené odvolacie dôvody v prejednávanej veci nie sú preukázané a rozhodnutie súdu prvej inštancie je zákonné a vecne správne. Odvolací súd nezistil, že by skutkové zistenia súdu prvej inštancie boli nesprávne, nezodpovedajúce tvrdeniam strán a vykonaným dôkazom, prípadne založené na chybnom hodnotení vykonaných dôkazov alebo, že by súd vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov strán nevyplývali alebo nevyšli za konania najavo, opomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané alebo aby na zistený skutkový stav aplikoval nesprávny právny predpis alebo správne použitý právny predpis (právnou normu) nesprávne vyložil, príp. ju na zistený skutkový stav nesprávne aplikoval.

18. Odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie vykonal dokazovanie v potrebnom rozsahu a náležite zistil skutkový stav veci, vzal do úvahy iba skutočnosti preukázané vykonanými dôkazmi, ktoré vyhodnotil podľa zásad vyplývajúcich z ust. § 191 a nasl. CSP a v súlade so zákonom, starostlivo prihliadajúc na rozhodujúce skutkové tvrdenia a relevantné argumenty sporových strán, a dospel k správnym skutkovým zisteniam a právnym záverom, na ktorých založil svoje zamietavé rozhodnutie.

19. Predmetom sporu je určenie (ne)platnosti závetu z dôvodu spochybnenia znalosti slovenského jazyka slovom aj písmom u poručiteľky D. O., H. C. a jej spôsobilosti spísať závet v slovenskom jazyku, ako aj z dôvodu nedostatku jej slobodnej a vážnej vôle na spísanie holografného závetu. V konaní pred súdom prvej inštancie bolo sporné, či úroveň znalosti slovenského jazyka poručiteľky jej umožňovala spísať a podpísať sporný závet, a teda či tento právny úkon je prejavom jej slobodnej a vážnej vôle, existenciu ktorej žalobkyňa I. B. spochybňovala. Namietanú absolútnu neplatnosť závetu

žalobkyňa odvodzovala zo skutočnosti, že sporný závet nebol poručiteľkou vlastnoručne spísaný a ani opatrený jej podpisom. Vytýkala tiež nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozsudku, nakoľko súd prvej inštancie vo svojich záveroch o neunesení dôkazného bremena žalobkyňou prihliadol len na niektoré svedecké výpovede a vykonané dôkazy a vo vzťahu k ostatným vykonaným dôkazom dostatočným spôsobom nezrejmal, prečo tieto dôkazy nevzal za podklad pre ustálenie skutkového stavu, z ktorého pri posudzovaní (ne)platnosti sporného závetu vychádzal.

20. Kritériom pre posúdenie (ne)preskúmateľnosti rozhodnutia je splnenie náležitostí odôvodnenia ustanovených zákonom, ktoré ukladá súdu povinnosť podať výklad opodstatnenosti, pravdivosti, zákonnosti a spravodlivosti výroku rozsudku, a tým preukázať jeho vecnú správnosť. Rozhodnutie súdu preto musí obsahovať úplné a výstižné odôvodnenie, v ktorom súd logicky, vnútorne kompaktné a neprotirečivo vysvetlí svoj postup a dôvody svojho rozhodnutia. Pritom sa musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Odôvodnenie musí byť súčasne i prostriedkom kontroly správnosti postupu súdu pri vydávaní rozhodnutia, t.j. musí byť preskúmateľné (porov. uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/169/2021).

21. Odôvodnenie rozhodnutia je obsahovou náležitosťou (časťou) písomného vyhotovenia rozhodnutia, v ktorej súd vysvetľuje, akým spôsobom a z akých dôvodov dospel ku konkrétnemu rozhodnutiu. V odôvodnení rozsudku má súd jasne, výstižne a presvedčivo uviesť, akého nároku a na podklade akých skutočností (dôvodov) sa žalobca podanou žalobou domáhal, ako sa vyjadril žalovaný, vysvetliť, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považoval za (ne)preukázané, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil a ako vec právne posúdil, príp. v ňom aj odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax (§ 220 ods. 2 CSP) tak, aby z rozhodnutia bola zrejماً jeho opodstatnenosť, zákonnosť a spravodlivosť. Dostatočné odôvodnenie je nevyhnutné aj z pohľadu práva neúspešnej strany namietat konkrétne skutkové alebo právne závery súdu pri uplatňovaní prípadných opravných prostriedkov.

22. Taktiež Ústavný súd SR vo svojich rozhodnutiach opakovane pripomína, že „súčasťou obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu a spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu“ (IV. ÚS 115/03, III.ÚS 119/03, II.ÚS 383/2006, I.ÚS 236/2006).

23. Pokiaľ odôvodnenie rozsudku nespĺňa zákonné podmienky, dochádza tu k procesnej vade, ktorú ustálená súdna prax považuje za postup súdu, ktorým je neúspešnej strane sporu odňatá možnosť konať pred súdom a porušené jej právo na spravodlivé súdne konanie [§ 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p. účinné do 30.6.2016, od 1.júla 2016 v zmysle ust. § 389 ods. 1 písm. b/ CSP – nesplnenie procesných podmienok a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces].

24. Odvolací súd v kontexte odvolateľkou namietanej nepreskúmateľnosti napadnutého rozsudku nezistil žiadne pochybenia súdu prvej inštancie pri odôvodňovaní rozsudku, ktoré by mali za následok porušenie práva na spravodlivý proces a v dôsledku ktorých by žalobkyňa bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 365 ods. 1 písm. b/ CSP). Súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozsudku náležite ozrejmal, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považoval za (ne)preukázané, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil a ako vec právne posúdil, k akým skutkovým a právnym záverom z vykonaného dokazovania dospel, vysporiadal sa dôsledne s námietkami a argumentáciou strán a so všetkými skutočnosťami, ktoré v konaní vyšli najavo a boli (sú) relevantnými z hľadiska skutkového a aj po právnej stránke, pričom zároveň náležite a výstižne v rozhodnutí zdôvodnil, prečo nevykonal žalobkyňou navrhované dôkazy. Možno preto konštatovať, že v odôvodnení preskúmaného rozsudku súd prvej inštancie uviedol relevantné, úplné a presvedčivé dôvody, na podklade ktorých žalobu ako nedôvodnú v celom rozsahu zamietol s poukazom na zistený skutkový stav a príslušné právne normy, ktoré aplikoval. Súd sa dostatočne a správnym spôsobom vysporiadal aj s návrhom žalobkyne na vykonanie dôkazu dotazom na Jazykovedný ústav SAV „za účelom posúdenia schopnosti osoby maďarskej národnosti spísať v slovenskom jazyku súvislý text a tomuto porozumieť“, pokiaľ nevykonanie

tohto dôkazu odôvodnil absenciou vypovedacej potencie vo väzbe na osobu poručiťky a konkrétne skutkové okolnosti posudzovaného prípadu, ako aj s poukazom svedecké výpovede nezaujatých svedkov a ostatné vykonané dôkazy (znalecké posudky, listinné dôkazy), z ktorých mal jednoznačne preukázané, že poručiťka ovládala slovenský jazyk na dostatočnej úrovni, nakoľko prevažnú časť svojho života žila na Slovensku a so svojím okolím bežne komunikovala (aj) v slovenskom jazyku, ktorá jej umožňovala spísať text závetu v slovenskom jazyku a porozumieť jeho významu, a výsledky ktorých (vykonaných dôkazov) odôvodňovali ustáliť záver, že sporný závet bol poručiťkou napísaný jej vlastnou rukou a zároveň aj vlastnoručne podpísaný. Súd prvej inštancie správne vyhodnotil aj výpovede tých svedkov, ktorí spochybňovali znalosť slovenského jazyka D. O. a schopnosť jej komunikácie v slovenskom jazyku, keď poukázal na spoločnú komunikáciu týchto svedkov s poručiťkou, ktorí s ňou bežne komunikovali výlučne v maďarskom jazyku preto, že maďarský jazyk bol poručiťke bližším, čo však nevylučuje jej znalosť (aj) slovenského jazyka. Neobstojí preto námietka nepreskúmateľnosti, resp. nedostatočných dôvodov napadnutého rozsudku, nakoľko preskúmané rozhodnutie súdu prvej inštancie je riadne, úplne a presvedčivo odôvodnené, a to postupom plne súladným s ust. § 220 ods. 2 CSP a kritériami právnej praxe, súd sa venoval všetkým kľúčovým aspektom sporu, v rozhodnutí sa vysporiadal so všetkými rozhodujúcimi tvrdeniami a argumentmi sporových strán, jasne a zrozumiteľne vysvetlil dôvody, na základe ktorých dospel k záveru o nedôvodnosti podanej žaloby.

25. Odvolací súd sa stotožňuje aj s argumentmi súdu prvej inštancie, na podklade ktorých nevyhovet dôkaznému návrhu žalobkyne, nakoľko žalobkyňou navrhovaný dôkaz aj podľa názoru odvolacieho súdu bol nadbytočný a pre rozhodnutie nepotrebný, predovšetkým ale stanovisko Jazykovedného ústavu SAV (ktorý sa mal vyjadriť vo všeobecnosti k otázke schopnosti osôb hovoriacich maďarským jazykom, napísať samostatne a bezchybne slovenský text) nie je spôsobilé overiť/potvrdiť rozhodnú skutočnosť týkajúcu sa úrovne znalosti slovenského jazyka slovom a písmom u konkrétnej osoby neb. D. O., jej schopnosti porozumieť textu napísanému v slovenskom jazyku a právneho významu zriadenia závetu, ktoré skutočnosti mal súd bez dôvodných pochybností preukázané z vykonaných dôkazov výpovedami svedkov, znaleckými posudkami a listinnými dôkazmi. Odmietnutie žalobkyňou navrhovaných dôkazov zo strany súdu prvej inštancie bolo teda dôvodné, založené na správnom posúdení ich vypovedacej potencie (relevancie) a dôkazného významu, čo v odôvodnení rozsudku bolo súdom aj riadne a zrozumiteľne vysvetlené (bod 43. rozsudku), a preto postup súdu prvej inštancie v žiadnom prípade nemožno kvalifikovať ako odnímajúci žalobkyňi procesné práva alebo porušujúci jej základné právo na spravodlivé súdne konanie garantované čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Zároveň postup súdu prvej inštancie v procese dokazovania nemal vplyv na posúdenie skutkového stavu a nevedol ani k neúplným skutkovým zisteniam pre nevykonanie tzv. opomenutého dôkazu, ktorým bolo možné preukázať rozhodujúcu skutočnosť (odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. e/ CSP).

26. V tejto súvislosti odvolací súd uvádza, že k základným právam strany nesporne patrí aj právo navrhovať a predkladať dôkazy, ale nie je procesným pochybením postup súdu, ak dôkazy navrhnuté stranou sporu neakceptoval, resp. nevykonal navrhované dokazovanie. Súd nemusí vykonať všetky účastníkom navrhované dôkazy. Výber dôkazov, ktoré sa budú v rámci dokazovania vykonávať, je výlučne úlohou súdu (§ 185 ods. 1 CSP). Súd musí dbať na to, aby nevylúčil taký dôkaz, ktorý má potenciál preukázať rozhodný skutkový poznatok tvrdený účastníkom, ak tento skutkový poznatok nebude preukazovať iným dôkazom. Uvedené predstavuje prejav zákonnej právomoci súdu korigovať návrhy strán na vykonanie dokazovania sledujúc tak rýchly a hospodárny priebeh konania a súčasne zabezpečiť, aby sa zisťovanie skutkového stavu dokazovaním držalo v mantineloch predmetu konania a aby sa neuberalo smerom, ktorý z pohľadu podstaty prejednávanej veci nie je relevantný. Z ustálenej rozhodovacej praxe Ústavného súdu SR zároveň vyplýva, že zásah do základného práva na súdnu ochranu, či práva na spravodlivé súdne konanie by v tejto súvislosti bolo možné konštatovať len vtedy, ak by záver súdu o nevykonaní účastníkom navrhovaného dôkazu bol zjavne neodôvodnený, chýbala by mu predchádzajúca racionálna úvaha konajúceho súdu vychádzajúca z priebehu konania a stavu dokazovania v jeho rámci, či vtedy, ak by vykonaním navrhnutého dôkazu bol účastník postavený do podstatne nevýhodnejšej pozície ako druhá strana v konaní (I. ÚS 350/08).

27. Súd hodnotí vykonané dôkazy podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti (§ 191 ods. 1 CSP). Zákon vychádza zo zásady voľného hodnotenia dôkazov a táto zásada znamená, že záver, ktorý si sudca urobí o vykonaných dôkazoch z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového

postupu, pričom hodnotiaci úvaha súdu musí vychádzať zo zisteného skutkového stavu veci a výsledok hodnotenia dôkazov má byť súčasťou rozsudku. Dokazovanie je časť civilného konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa žaloba (návrh) týka, v sebe obsahuje i právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy sú potrebné na zistenie skutkového stavu a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). Súd nie je v civilnom konaní viazaný návrhmi strán (účastníkov) na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z navrhnutých dôkazov budú v rámci dokazovania vykonané, je vecou súdu, a nie strán konania (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo/269/2022 zo dňa 12.12.2024).

28. Na podporu správnosti záveru súdu prvej inštancie o spôsobilosti a schopnosti poručiťky D. O., H. C. napísať závet vlastnou rukou v slovenskom jazyku možno poukázať aj na závery vykonaného znaleckého dokazovania z odboru písmoznalectvo, odvetvie ručné písmo (identifikácia pisateľa), v ktorých znalci potvrdili, že sporný závet bol poručiťkou spísaný a zároveň opatrený jej vlastnoručným podpisom, ktoré skutočnosti vyplývajú jednak zo znaleckého posudku znalca P. F. Q. a taktiež zo znaleckého posudku č. 43/2022 vypracovaného P. P. R. O., ktorá na otázku, či poručiťka napísala a vlastnoručne podpísala listinu označenú ako závet uviedla, že „poručiťka D. O., H. C., napísala a podpísala vlastnoručne listinu označenú ako závet datovanú dňa 1.5.1997“. Odvolací súd poznamenáva v tejto súvislosti, že k vypracovaniu znaleckých posudkov mali znalci k dispozícii dostatok porovnávacieho (dôkazného) materiálu, čím oba znalecké posudky potvrdili identitu pisateľa závetu, t.j. že pisateľom textu sporného závetu zo dňa 1.5.1997 bola poručiťka D. O., H. C., ktorá ho aj vlastnoručne podpísala.

29. Neplatnosť závetu je otázkou právnou, ktorú je možné zodpovedať len na základe posúdenia skutkových okolností. Dokazuje sa teda skutková stránka, na ktorú sa následne aplikuje príslušná právna norma. Posúdenie platnosti závetu (právna otázka) pritom závisí od dvoch skutkových okolností, ktoré sú aj základnou obligatórnou podmienkou - predpokladom platnosti holografného, t.j. vlastnou rukou napísaného závetu, a to, či poručiťka závet napísala vlastnou rukou a či závet vlastnou rukou aj podpísala. Obe podmienky musia byť kumulatívne splnené. V zmysle platnej judikatúry stačí, ak by len jedna časť závetu nebola napísaná poručiťkou, kedy je závet neplatný (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/24/2011 zo dňa 29.11.2011).

30. V prejednávanej veci súd prvej inštancie vykonal rozsiahle dokazovanie, z ktorého vyplynulo, že úroveň znalosti slovenského jazyka umožňovala poručiťke D. O., H. C., napísať závet vlastnou rukou v slovenskom jazyku aj porozumieť významu textu závetu, ktorým nakladala so svojim majetkom pre prípad smrti a prejavila vôľu, aby jej majetok po jej smrti pripadol ňou určenej osobe B. J. C. (žalovanej v 1. rade). Nemožno prisvedčiť ani argumentácii odvolateľky, podľa ktorej závet je neplatný vzhľadom na absenciu slobodnej a vážnej vôle poručiťky, nakoľko táto skutočnosť (nesloboda prejavu vôle či bezprávne donútenie poručiťky k spísaniu závetu inou osobou) z vykonaného dokazovania nevyplývala. S poukazom na uvedené skutkové zistenia a právne závery súd prvej inštancie správne rozhodol, ak žalobu o určenie neplatnosti závetu zo dňa 1.5.1997 z dôvodu neunesenia dôkazného bremena žalobkyňou zamietol. Nakoľko zo žiadnej z odvolacích námietok nevyplývajú také skutočnosti, ktoré by boli spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku a privodiť pre odvolateľku I. B. (zomr. dňa XX.X.XXXX), resp. pre žalobcov ako jej právnych nástupcov, priaznivé rozhodnutie, odvolaciemu súdu neostávalo iné ako napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdiť.

31. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ust. § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP tak, že plne úspešným žalovaným v 1. až 3. rade priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu proti žalobcom, ktorí v odvolacom konaní úspech nemali. O výške prisúdenej náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením po nadobudnutí právoplatnosti rozsudku (§ 262 ods. 2 CSP).

32. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).
Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak: a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky: a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak: a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b). Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1, 2 CSP). Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP). Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), a to v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 CSP). V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP). Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Táto povinnosť neplatí, ak je: a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP). Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a procesnej obrany, okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného odvolania (§ 435 CSP).